

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 04.06.2024
Sayı : 623

10/1454

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yakın tarihin en ölümcül depremleri 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta gerçekleşmiştir. Pazarcık ve Elbistan merkez üslü depremlerin yıkıcı etki gösterdiği 11 ilimizde resmi rakamlara göre 53 bin 537 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. 107 bin 213 kişi yaralanmış, onbinlerce vatandaşımız evini, ailesini, sevdiklerini ve hayallerini kaybetmiştir.

Aradan geçen bir buçuk yıllık süreçte, fiziki enkazlar halen kaldırılmamış, yaralar sarılmamış, depremzedeler zorlu koşullarda veya çadırlarda yaşamlarını sürdürmeye mahkûm edilmiştir.

Depremlerden ziyade imar yolsuzlukları nedeniyle yıkılan binalarda geçmişleri kadar geleceklerini de kaybeden vatandaşlarımız; yavaş ilerleyen ya da ilerletilmeyen hukuki süreçler yüzünden de acı çekmeye devam etmektedir.

Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Elazığ'da İmar Kanunu, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ'e uymayan on binlerce bina yıkılmıştır. AFAD'ın ilk açıklamalarına göre depremin ilk anında 36 bin 932 bina yıkılmış, 311 bin bina ise aldıkları hasarlar nedeniyle kullanılamaz hale gelmiştir. Ancak yıkılan, hasar gören, kullanılmaz hale gelen binalara ve yaşamını yitiren vatandaşlara ilişkin tüm veriler halen açıklanmış değildir. Meslek örgütlerinden alınan bilgilere göre 11 ilde depremde toplam bina sayısı yaklaşık 2,6 milyon, konut sayısı yaklaşık 5,6 milyondur.

Deprem mevzuatına uyulmaması, kat malikleri tarafından kolon, giriş ve perde duvarlarının kesilmesi ve ruhsatsız imar çalışmalarının denetlenmemesi nedeniyle yıkılan binalara ilişkin açılan davalarda bilirkişi raporlarının halen tamamlanmaması, sorumlular hakkında yasal tedbirlerin alınmaması, firari sanıklar hakkında kırmızı bülten çıkarılmaması, görevlerini yapmayan kamu personellerinin yargılanmalarına izin verilmemesi gerekçeleriyle adli süreçlerde ilerleme sağlanamamaktadır.

Gelecekte yaşanabilecek olası depremlerde benzer acıların yaşanmaması için sorumluların mahkeme önüne çıkarılması ve hak ettikleri cezaları almaları elzemdir. Depreme sebep olan ihmallerin tüm boyutlarıyla araştırılması, sorumluların yargılanması ve mahkeme süreçlerinin hızlandırılması için İçtüzüğümüzün 104. ve 105. maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurularak konunun araştırılmasını arz ederiz. (31.05.2024)

Saygılarımızla.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
MUĞLA MV.

Seret ARPAÇI
Devletli MV

Utku Göknoze
Eskişehir MV,

H. KARASU
Sivas MV

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
2023
GRUP BAŞKANLIĞI
Ay. AYGUN BAKOĞLU
Bartın Millet

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 04.06.2024
Sayı : 623

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yakın tarihin en ölümcül depremleri 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta gerçekleşmiştir. Pazarcık ve Elbistan merkez üslü depremlerin yıkıcı etki gösterdiği 11 ilimizde resmi rakamlara göre 53 bin 537 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. 107 bin 213 kişi yaralanmış, onbinlerce vatandaşımız evini, ailesini, sevdiklerini ve hayallerini kaybetmiştir.

Aradan geçen bir buçuk yıllık süreçte, fiziki enkazlar halen kaldırılmamış, yaralar sarılmamış, depremzedeler zorlu koşullarda veya çadırlarda yaşamlarını sürdürmeye mahkûm edilmiştir.

Depremlerden ziyade imar yolsuzlukları nedeniyle yıkılan binalarda geçmişleri kadar geleceklerini de kaybeden vatandaşlarımız; yavaş ilerleyen ya da ilerletilmeyen hukuki süreçler yüzünden de acı çekmeye devam etmektedir.

Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Elazığ'da İmar Kanunu, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ'e uymayan on binlerce bina yıkılmıştır. AFAD'ın ilk açıklamalarına göre depremin ilk anında 36 bin 932 bina yıkılmış, 311 bin bina ise aldıkları hasarlar nedeniyle kullanılamaz hale gelmiştir. Ancak yıkılan, hasar gören, kullanılmaz hale gelen binalara ve yaşamını yitiren vatandaşlara ilişkin tüm veriler halen açıklanmış değildir. Meslek örgütlerinden alınan bilgilere göre 11 ilde depremden toplam bina sayısı yaklaşık 2,6 milyon, konut sayısı yaklaşık 5,6 milyondur.

Deprem mevzuatına uyulmaması, kat malikleri tarafından kolon, giriş ve perde duvarlarının kesilmesi ve ruhsatsız imar çalışmalarının denetlenmemesi nedeniyle yıkılan binalara ilişkin açılan davalarda bilirkişi raporlarının halen tamamlanmaması, sorumlular hakkında yasal tedbirlerin alınmaması, firari sanıklar hakkında kırmızı bülten çıkarılmaması, görevlerini yapmayan kamu personellerinin yargılanmalarına izin verilmemesi gerekçeleriyle adli süreçlerde ilerleme sağlanamamaktadır.

Gelecekte yaşanabilecek olası depremlerde benzer acıların yaşanmaması için sorumluların mahkeme önüne çıkarılması ve hak ettikleri cezaları almaları elzemdir. Depreme sebep olan ihmallerin tüm boyutlarıyla araştırılması, sorumluların yargılanması ve mahkeme süreçlerinin hızlandırılması için İçtüzüğümüzün 104. ve 105. maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurularak konunun araştırılmasını arz ederiz. (31.05.2024)

Saygılarımızla.

Muharrem İZZET UZUN
MUĞLA MV.

Seret ARPACI
Denizli MV

Utku GÖKNÖZE
Elazığ MV,

H. KARAS
Sivas MV

Dr. İlhami ÖZCAN AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Au. Aydın BAKOĞLU
Bartın Millet

GEREKÇE

Cumhuriyet tarihimizin en büyük felaketlerinden biri olan, 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkez üslü depremlerin yaraları halen sarılamazken, ihmalleri nedeniyle yıkıcı etkinin artmasına neden olan sorumlu şahısların da halen mahkemeye çıkarılmaması, üzüntü ve endişe ile izlenmektedir.

Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Elazığ'da deprem ve imar mevzuatına uymadan inşaat yapan müteahhit ve mühendislerin, izinsiz kolon, kiriş ve perde duvar kesen kat maliklerinin ya da kaçak yapılara göz yumarak "sağlam raporu" veren kamu görevlilerinin halen mahkemeye çıkarılmadığı, kaçak sanıkların yakalanmadığı, buna karşın haklarında kırmızı bülten çıkarılmadığı, bilirkişi raporlarındaki eksikliklerin sürdüğü ve halen iddianamelerin tamamlanmadığı bir süreç yaşanmaktadır. Yakınlarını, ailelerini ve hayata dair tüm maddi ve manevi birikimlerini kaybeden depremzede vatandaşlarımızın bu gelişmeler nedeniyle acıları da katlanarak devam etmektedir.

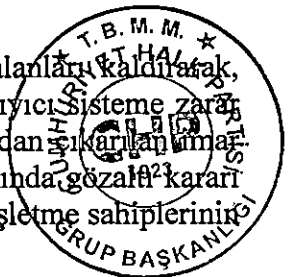
Hukuki süreçlerdeki tıkanma nedeniyle hak aramak üzere "Adalet Peşindeki Aileler Platformu" adıyla örgütlenmek zorunda kalan depremzede vatandaşlarımız, deprem sahalarında kanıt arayarak, üstü örtülmek istenen delilleri ortaya çıkararak, bilirkişi raporlarındaki eksiklikleri tamamlamak için tüm kanalları harekete geçirerek, emniyet güçlerinin yakalayamadığı firari sanıkları kimi zaman alışveriş merkezlerinde yakalayıp, kimi zaman bir festivalde dondurma dağıtırken ya da eczaneden ilaç alırken tespit ederek, adeta "dedektif gibi" çalışmakta; yorucu ve zorlu bir mücadele göstermek zorunda kalmaktadır.

1400 vatandaşımızın yaşamını yitirdiği Kahramanmaraş'taki Ebrar Sitesi'nde, zemin etüdünden, inşaat sürecine kadar her aşamada görülen ihmaller, belediyeyi de içine alacak bir çerçeveye yayılmaktadır. Sitenin statik projesi, statik hesap raporu ve tadilat ruhsatlarının halen depremzedelerin avukatları ile paylaşılmaması düşündürücüdür.

Aynı kentteki Ezgi Apartmanı'nda 35 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. 2017 yılında giriş kattaki mekanlarını genişletmek üzere kolon ve kiriş kesen Kervan Pastanesi'nin sahipleri, Bilirkişi Raporu ile de asli kusurlu bulunmuş, haklarında yurtdışı çıkış yasağı uygulanmasına karşın, firari konuma düşmüşlerdir. Firari sanıklar hakkında neden kırmızı bülten çıkarılmadığı sorusu yanıtsız kalmaktadır. Pastanede yapılan tadilatın izinsiz ve projersiz olmasına karşın, binada gerekli kontrolleri yapmayan belediye görevlileri, Valilik'in izin vermemesi nedeniyle sanık listesinde yer almamaktadır.

Yine Kahramanmaraş'ta 150 vatandaşımızın can verdiği Palmiye Sitesi'nde, Deprem Yönetmeliği ile uyumsuz noktalar tespit edilmiş, mimari proje ile statik proje arasında dengesizlik görülmüştür. Müteahhit hakkında 12 Şubat 2023 tarihinde yakalama kararı çıkarılmasına karşın halen firari olması üzücüdür. Belediye Proje Kontrol ve Yapı Kontrol birimleri de mahkemeye çıkarılmamıştır.

18 vatandaşımızın can verdiği Fazilet Apartmanı'nda binaya ait ortak alanları kaldırarak, ruhsatsız olarak mekân genişleten ekmek fırınının işletme sahiplerinin taşıyıcı sisteme zarar verdiği, ancak dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından çıkarılan imar affından yararlandığı ortaya çıkmıştır. Ekmek fırınına işleten şahıslar hakkında gözaltı kararı verildikten sonra bu kararın aniden iptal edildiği, bu durumdan yararlanan işletme sahiplerinin

de firari duruma geçtiği öğrenilmiştir. Sanıkların üst düzey bağlantılarını ortaya koyan bu durum tüm boyutları ile araştırılmalıdır.

52 vatandaşımızın hayatını kaybettiği Reyyan Apartmanı'nda mahkeme süreci ağır aksak işlemekte, inşaat süreci sıkıntılı olan binanın denetiminde görev alan yapı ruhsat kontrol sorumluları ve yapı kontrol biriminde yer alan kamu görevlilerinin yargılanması için soruşturma izni verilmemektedir.

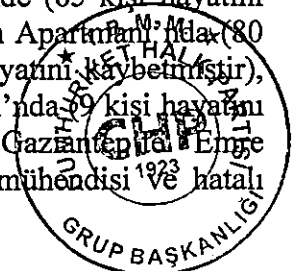
2015 yılında riskli bulunduğu için yıkılan eski binanın yerine 2016 yılında kentsel dönüşüm kapsamında iki blok şeklinde inşa edilen Saitbey Sitesi'nin Kahramanmaraş Depremi'nde yıkılması, ibret verici ihmaller zincirinin en somut örneklerinden biridir. Binanın yapımına zemin etüt raporu alınmadan başlandığı, ilk üç katının denetim firmaları tarafından denetlenmediği, asma kat için binanın kolon ve kirişlerine demir çubuklar takıldığı, binanın demir ve beton örneklerinin mevzuattaki sınırlar içinde olmadığı bilirkişi raporları ile tespit edilmiştir. 43 vatandaşımızın göz göre göre yaşamını yitirdiği sitede, yine aynı sayıda vatandaşın yaralandığı tahmin edilmektedir. Yaralı sayısının bile halen saptanamadığı sitede, kentsel dönüşüm kapsamında yapılan binaya ilişkin kontrolleri yapmayan kamu görevlilerinin hakkında da halen soruşturma izni alınamamıştır.

Adana'daki Tutar Yapı Sitesi'nde 63 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. Bilirkişi Raporu'nda binanın beton ve demir mukavemeti açısından çok zayıf olduğu tespit edilmiş, inşaat mühendisi sorumlu bulunurken, müteahhit hakkında kovuşturma yapılmamıştır. Firari sanık olan inşaat mühendisi hakkında kırmızı bülten çıkarılmış, Karadağ'da yakalanmış, ancak halen iadesi yapılmamıştır. Bilirkişi raporunun da halen çıkmaması, depremzedeleri üzmektedir.

Malatya'da Kırçuval Otel'i'nde, 6'sı Malatya Büyükşehir Belediyespor Voleybol Takımı'ndan olmak üzere toplamda 17 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. Mimari ve statik projeler ile inşaat uygulamasının doğru olmadığı, zemin etüdü yapılmadan statik proje hazırlandığı bilirkişi raporu ile ortaya çıkmıştır. Binanın Elazığ depreminde hasar aldığına ilişkin iddialar henüz değerlendirilmemiştir. Müteahhit başta olmak üzere binanın yapımında yetki ve sorumluluk alan kişilerin, bu binalara yapı ve iskân ruhsatı veren, gözetim ve denetiminde görev alan tüm kamu görevlilerinin mahkemeye çıkarılması, hesap vermesi, yeni felaketlerin önüne geçilmesi açısından önemlidir.

Adıyaman'da KKTC'li sporcuların da aralarında bulunduğu 72 kişinin can verdiği İslas Otel'i'nde mahkeme süreci ile birlikte büyük ihmaller ortaya çıkmıştır. Binanın apartman olarak inşa edilmesine karşın kaçak katlar eklenerek otele dönüştürüldüğü, beton kalitesinin çok düşük olduğu, inşaatı dere kumu kullanıldığı, demir kalınlığının standardın çok altında kaldığı, binanın zemin etüdü olmadan yapıldığı bilirkişi raporları ile belirlenmiştir. Bu somut bilgi ve belgelere karşın, sorumluların tutuksuz yargılanması depremzede vatandaşlarımızı derinden yaralamaktadır.

Kahramanmaraş'ta Barla Apartmanı'nda (36 kişi hayatını kaybetmiştir), Adana'da Hasan Alpargün Apartmanı'nda (96 vatandaşımız hayatını kaybetti), Hatay'da Selim Köse Apartmanı'nda (42 vatandaşımız hayatını kaybetti), Fuat Koku Sitesi'nde (65 kişi hayatını kaybetmiştir), Rana Apartmanı'nda (31 kişi hayatını kaybetmiştir), Ilgım Apartmanı'nda (80 kişi hayatını kaybetmiştir), Farklı Yaşam Rende Sitesi'nde (105 kişi hayatını kaybetmiştir), Emlakbank Evleri'nde (370 kişi hayatını kaybetmiştir), Tukaç Apartmanı'nda (39 kişi hayatını kaybetmiştir), MCG Tower'de (14 kişi hayatını kaybetmiştir), Gaziantep'te Emge Apartmanı'nda (49 vatandaşımız hayatını kaybetti) müteahhit, inşaat mühendisi ve hatalı

projelere onay veren tüm kamu görevlilerinin dava dosyalarına eklenerek soruşturmaların derinleştirilmesi gerekmektedir.

Özetle, binaların yıkılmasına neden olan tüm sorumluların yakalanarak yargılanması, firari sanıklar hakkında kırmızı bülten çıkarılması, tutuksuz yargılanan asli sorumlu sanıkların tutuklu olarak yargılanması, bilirkişi raporlarının ve iddianamelerin tamamlanması, inşaat denetimlerini yapmadıkları için ağır kusurlu durumdaki tüm kamu görevlilerinin soruşturulmasına izin verilmesi, sanıkların “taksirle adam öldürme” suçu yerine “olası kastla adam öldürme” suçundan yargılanması, sanıkların mal varlıklarına el konulması, bilirkişi heyetlerinde “sismoloji uzmanı, inşaat hukuku uzmanı, şehir ve bölge plancısı, inşaat mühendisi ve malzeme mühendisi, inşaat hukuku uzmanı” gibi uzmanlara yer verilmesi gerekmektedir. Adli süreçlerin hızla ilerlemesi; deprem ülkesi olan Türkiye’de yeni felaketlerin yaşanmasını engelleyecek, depremzede vatandaşlarımızın acılarını hafifletecek ve kamu vicdanını rahatlatacaktır. Bu çerçevede gerekli önlemleri almak üzere Meclis’te Araştırma Komisyonu kurulmalıdır.

